

MESTRE DE CAPÇALERA

Escrits essencials d'educació

A càrrec de Toni Giménez i Fajardo

IDENTIFIQUI'S!

La identitat: una construcció personal i única

Qui sóc jo? La identitat de la persona. Cal conèixer les dues cares de la lluna, la que sempre veiem i la que, per a nosaltres, sempre roman en la foscor. Quan nosaltres estem bé amb nosaltres mateixos i amb la vida som anàrquics i llibertaris; quan ens van maldades i el vent bufa en contra, esdevenim éssers de dictadura. Això té una explicació lògica però no vol dir que sigui encertat.¹ Quan a l'educació infantil parlem de coneixement d'un mateix, no fem referència tan sols al coneixement físic –que ja és prou important i dóna molt de si– sinó que també hem de fer èmfasi en la identitat pròpia de cada infant. És com mirar-se al mirall, ens veiem per fora i ens coneixem, però si mirem més a fons ens hem de poder veure per dintre: com som, com ens relacionem, quines són les nostres actituds, com anem acceptant els problemes del dia a dia de la vida, els bons i els mals moments: el caràcter. En definitiva, conèixer com ens construïm com a éssers humans. Deixem que cada infant, a la seva mida, es vagi relacionant amb el món físic i amb la societat. Aquesta construcció és única, intransferible, irreplicable i personal. Cada ésser humà, amb les seves característiques pròpies i la influència social del lloc on ha nascut, anirà construïnt de mica en mica, pas a pas i amb fermesa, la manera de comprendre la vida. Pretenem que l'infant es pregunti: qui sóc jo? La identitat és narrativa, biografia, construcció constant. És una narrativa consumida en el temps, té a veure amb l'ésser que es va fent.² L'ésser humà necessita identitat i ho fa trobant-se amb si mateix. Cal tenir en compte la nostra història per construir la identitat, unida a comunitat més que no pas a col·lectivitat. I la nostra identitat més pregona és quan es mostra enmig del sofriment, del dolor, del fracàs.³ Qui perd els orígens perd la identitat, diu el poeta, perdre la referència d'on ets i d'on vénis és molt dur per a un infant, ja que això li crea confusió i inseguretat però alhora els infants tenen la gran capacitat d'afrontar-ho i de refer-se si en el nou lloc on es troben, hom els facilita aquesta construcció personal. I quan parlem d'identitat no fem referència tan sols a la vinculació amb una ètnia o cultura concretes, sinó la identitat amb un mateix, des d'una perspectiva ontològica i no tant antropològica. Quan perdem la mare o el pare hi ha una pèrdua dels orígens i cal tenir dins nostre un concepte clar d'aquest origen. La identitat ens ha d'oferir la possibilitat d'una estabilitat personal, ja que sinó, la nostra vida sofreix d'una "aluminosi" que tard o d'hora farà estralls en l'estructura emocional. La construcció correcta de la identitat personal ens ha d'assegurar el fonament de la construcció de les personalitats de les noves generacions d'infants. La identitat es va configurant dia a dia, no és quelcom fix que posseïm com una propietat.⁴

Abril 2022.

¹ Piero Ferrucci, *Nuestros maestros los niños*, Barcelona: Emecé, 1999: 71.

² Francesc Torralba, conferència realitzada el 15-IX-99 sobre identitat i institució, a la URL.

³ Armand Puig; Francesc Torralba. *La força de la feblesa*, Barcelona: Proa: 2008: 15.

⁴ Claudio Magris, *Utopía y desencanto*, Barcelona: Anagrama, 2001: 74.